

Rätt kompetens och arbetskraft en utmaning i hela livsmedelskedjan

Ökad livsmedelsproduktion i länet och ökad konsumtion av svenska och regionala livsmedel är mål i den regionala handlingsplanen för livsmedel och den nationella livsmedelsstrategin. En utmaning, på väg mot målet, är att locka arbetskraft och rätt kompetens till branschen. Detta diskuterades på Örebro slott i slutet av oktober.

TEXT OCH FOTO: HELENA HÖGBERG ÅKERHIELM

I mötet deltog en bred skara företrädare för aktörer inom livsmedelsbranschen. Små och stora livsmedelsproducenter, restaurang, skola och utbildningsföreträdare, innovations- och företagsstödjande organisationer, offentlig upphandling, myndigheter med flera.

Problembilden

På mötet lyftes exempel på utmaningar som företagen står inför. Ett exempel är att bristen på personal med rätt kompetens hindrar mindre företag att växa och öka produktionen trots att marknaden för produkterna finns. Ett annat exempel är att kompetensbehoven förändras över tid bland annat tack vare teknikutveckling. Inom restaurang och offentlig måltid är kockar, köks- och måltidspersonal redan en brist och vi står dessutom inför större pensionsavgångar.

Många möjligheter och lösningar

Med en gemensam bild av problemen diskuterades vilka lösningar olika aktörer kan se, hur vi kan samarbeta för att komma vidare och säkra och utveckla livsmedelskedjan. Det var ingen brist på goda idéer. Det kan handla om att arbeta vidare med att matcha rätt personer till företagen

Landshövding Maria Larsson ledde mötet om kompetens- och arbetskraftsförsörjning inom livsmedelskedjan.

och att erbjuda skräddarsydda utbildningar både till befintlig personal och för att slussa in nyanställda. En MatHubb som serverar restauranger med att förbereda ingredienser som avlastar kockarna och förbättrar deras arbetsförhållanden men också ger potentiella arbetstagare en möjlighet att testa och lära om yrket. Fler nysvenskar skulle kunna komma in i branschen med rätt utbildningsinsatser och matchning mellan arbetsgivare och arbetstagare. Andra mjuka värden som att öka branschens attraktionskraft, förbättra arbetsvillkor och anpassa efter en ung generation som ser annorlunda

på vad arbetet betyder för den personliga utvecklingen diskuterades också.

Samverkan och lönsamhet

I länet finns många bra möjligheter men vi behöver arbeta för att ligga i framkant. En utbildning i världsklass inom våra styrkeområden nämndes men också att ta vara på och stötta de krafter som finns i våra livsmedelsföretag. Att samverka för att kunna ta vara på möjligheter som finns kan underlätta för och stärka företag. Inte minst behöver lönsamheten vara god för att få en stark utveckling i produktionen.

Ett regionalt program för skogen

Nu ska det nationella skogsprogrammet omsättas på regional nivå. Tillväxt, nya jobb och hållbarhet är några ledord. Arbetet börjar bland annat med en uppstartskonferens den 11 december i samverkan med Västmanlands och Södermanlands län.

TEXT: HELENA HÖGBERG ÅKERHIELM FOTO: MOSTPHOTOS

Den 24 mars 2015 antog EU:s jordbruksutskott en ny skogsstrategi. Huvuddragen i strategin är att förvalta skogen hållbart, främja effektivt användande av skogens råvaror och stärka skogsnäringens konkurrenskraft för att skapa mer jobb.

År 2018 beslutades om ett nationellt skogsprogram med visionen att "Skogen, det gröna guldet, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi".

I skogsprogrammet finns fem fokusområden som ska bidra till att uppnå

programmets vision:

1. Ett hållbart skogsbruk med ökad klimatnytta.
 2. Mångbruk av skog för fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet.
 3. Innovationer och förädlad skogsråvara i världsklass.
 4. Hållbart brukande och bevarande av skogen som en profilfråga i svenskt internationellt samarbete.
 5. Ett kunskapskliv för ett hållbart brukande och bevarande av skogen.
- Det är utifrån den grunden ett regionalt program ska tas fram för oss i Örebro län och i våra grannlän

Södermanland och Västmanland. Arbetet ska göras i bred samverkan med aktörer inom skogsnäringen och närliggande områden, alltifrån skogsägare, myndigheter, företagare knutna till skog, intresseorganisationer och skogsindustriella aktörer.

Uppstartskonferensen är början på arbetet och den går av stapeln den 11 december 2018, klockan 9–16 på Sundbyholms slott, Eskilstuna. Se inbjudan på sid 15.

Innovativ mötesplats för livsmedelsföretagare

Har du en innovation, en ny produkt, tjänst eller affärsidé inom eller för livsmedelsbranschen? Vill du ha hjälp med att utveckla den? Då kan du vända dig till Martin Sjöberg, projektledare och ansvarig för den nya mötesplatsen i Grythyttan.

TEXT: HELENA HÖGBERG ÅKERHJELM FOTO: ULLA-CARIN EKBLÖM

Nytänkande och innovationer är viktigt för att livsmedelskedjan ska utvecklas och vara konkurrenskraftig. Det är ett skäl till att satsningar

görs för att stötta de idéer och bidra med möjligheter att utveckla dem.

Under hösten har länet fått nya möjligheter till stöd för innovationer inom livsmedelskedjan. Martin Sjöberg ansvarar för verksamheten inom Inkubera Foodchain och verksamheten som nu startas upp i Måltidens Hus, Grythyttans Innovation Hub. Syftet är att hjälpa

till på olika sätt för att du ska kunna utveckla din affärsidé. Till verksamheten välkomnar Martin både nya och befintliga företag men också dig som privatperson om du har en idé som du vill utveckla.

– Vi hjälper dig att få kontakt med rätt experter, rätt stöd och en chans att bredda ditt kontaktnät. Här kommer vi att bjuda in till träffar och workshops för att föda nya idéer, hitta lösningar på utmaningar och hjälpa nya och befintliga företag att växa och nå nya marknader, säger Martin.

Exempel på vad du kan få hjälp med:

- Få kontakter med experter och forskare för att utveckla din produkt.
- Hitta laboratorier, testmiljöer och andra resurser som du behöver.

- Hitta rätt hjälp och stöd för att nå nya marknader nationellt som internationellt.
- Hitta och söka finansiering för ditt projekt.
- Utveckla dina affärsmodeller, planer och företag.
- Skapa och koordinera samarbeten med andra företag.

Det gäller oavsett om du utvecklar en livsmedelsprodukt, en teknik, en produktion, en tjänst eller liknande inom livsmedel eller för livsmedelskedjan.

Läs mer på inkubera.se/foodinova/
Kontakt Martin Sjöberg,
martin@inkubera.se,
076-168 57 60

Jobbmatchning i gröna näringarna

Behöver du arbetskraft och har svårt att hitta rätt kompetens? Kanske kan Anna Eriksson eller hennes kollegor hjälpa dig att hitta rätt person för ditt företag.

Behovet av arbetskraft inom den gröna sektorn är stort. Anna Eriksson arbetar med att matcha nysvenskar med företag inom den gröna sektorn, hela vägen från jord till bord. Projektet ”Matchning mot jobb”, finansieras av Tillväxtverket och ligger inom Vuxenskolan och sker i samarbete med LRF och arbetsförmedlingen.

Det övergripande målet är att bidra till ökad arbetskraftsförsörjning inom gröna näringarna i Örebro län. Arbetssättet går ut på att kartlägga

behovet hos arbetsgivaren och matcha det med en individ som söker arbete eller praktik.

– Målet är självklart att det ska leda till anställning, men resan dit kan se annorlunda ut beroende på individen, berättar Anna.

När det har kommit så långt som till praktik eller anställning kan Anna och hennes kollegor även fortsättningsvis finnas med och stötta, både arbetsgivare och deltagare med exempelvis tolk, uppföljningssamtal,

kompetensutveckling med mera.

– Projekt är fantastiskt då vi har möjlighet att tänka och hjälpa utanför den berömda ”boxen”. Vi är länken i mitten som kan hjälpa alla inblandade.

Kontakt
Anna Eriksson,
anna.eriksson.ae@sv.se,
070-228 62 61
Björn Brunnberg, projektledare,
bjorn.brunnberg@sv.se
070-855 39 12

Att använda sociala medier

Aktivitetsplaner, algoritmer, fotovinklar och uthållighet. Låter det krångligt? De var några av de ord som deltagarna fick lära sig på kurser som anordnades i oktober om Facebook, Instagram, foto och film.

TEXT: MAJA CARDELL FOTO: SARA BLOMQVIST

Föreläsningarna anordnades för att utveckla kunskapen kring användandet av digitala kanaler för turism och besöksverksamheter i länet. Den första föreläsningen gick av stapeln i Askersund och den andra i Karlskoga.

Gör en aktivitetsplan

Deltagarna bjöds på en föreläsning av kommunikationsbyrån Strateg i Örebro. Amanda Granlund som är Social Media Director, förklarade att företaget bör ha en aktivitetsplan för sociala kanaler, att man bör ha koll på besöksstatistik, Facebook-algoritmen, hur vi skriver inlägg och mycket mer. Sara Blomqvist, som är filmproducent inspirerade till att ta bilder i olika ljus

och vinklar. Sara visade också hur enkelt det kan vara att redigera sina foton och vad man bör tänka på med filter för att få bilderna lite mer professionella. Utöver allt detta berättade de även om vikten av att bemöta både positiv och negativ kritik samt hur vi svarar på det som kommer in via olika socialkanaler och forum.

Föreläsningarna innehöll både teori och praktik vilket ledde fram till många bra frågor och funderingar kring användandet av sociala medier.

Subventionerad rådgivning

Som en fortsättning på dessa föreläsningar kommer du som är företagare på landsbygden att

erbjudas subventionerad rådgivning inom:

- Digitala tjänster till exempel facebook, tripadvisor och hemsida.
- Ekonomi, hur det går att arbeta med företagets ekonomi för fortsatt utveckling.

Vill du ha mer information och ta del av nyheter om företagande på landsbygden, skicka gärna din mejladress till maja.cardell@lansstyrelsen.se.

Föreläsningarna och rådgivningen är delvis finansierade via Landsbygdsprogrammet och syftar till att leda fram till nya jobb på landsbygden. Arrangörer var Länsstyrelsen Örebro län, Region Örebro och besöksdestinationerna i länet.

Rönne Kapell – en framgångssaga

Jag åker för att träffa Frida och Sebastian vid deras kapell i Rönne. Ett kapell som sedan 2012 är avkristnat och numera är ett populärt utflyktsmål under sommaren och även kring juletid.

TEXT: THERESE ERNESKOG FOTO: FRIDA ANTHIN BROBERG & WOLFGANG KLEINSCHMIDT

Sommaren 2018 slogs besöksrekord och de julbord som Rönne Kapell arrangerar är fullbokade sedan länge. Det låter som en framgångssaga. Men när jag sätter mig ner med Frida Anthin Broberg och Sebastian Broberg inser jag snabbt att framgången inte har ett dugg med sagovärlden att göra, utan enbart beror på hårt jobb, målmedvetenhet och yrkesskicklighet. Frida är konditor och Sebastian är kock.

Paret har bott i Rönne sedan 2007 och Frida, som även är keramiker, hade försäljning av keramik i hemmet och även ett litet café i anslutning till detta. När så grannfastigheten,

Rönne kapell, skulle säljas såg Frida och Sebastian möjligheten att kunna expandera sitt café och utveckla restaurangdelen. Kapellet ägdes av Metodistkyrkan. Ingen församling var intresserad av att ta över kapellet men kyrkan hade ändå som mål att Rönne Kapell även i framtiden skulle bli en samlingspunkt. Nu i efterhand vet vi att det verkligen blev så.

När Frida och Sebastian köpte kapellet 2010 var i stort sett alla inventarier från församlingen kvar i kapellet och många timmar gick åt för att göra om lokalen till ett sommarcafé med fungerande kök och plats för gäster. Arbetet tog två år och

gjordes parallellt med deras andra jobb. Frida jobbar som frilans mot tidningar och Sebastian som konsult inom infrastruktur.

Sommaren 2012 slog Rönne Kapell upp portarna för hungriga och fikasugna besökare för första gången. Frida hade även flyttat keramikbutiken till kapellets pastorsbostad. Intresset var stort och Frida och Sebastian märkte ganska snart att antalet besökare ökade i rask takt och att de skulle behöva göra en större investering i kapellet om de skulle kunna utveckla verksamheten. Det saknades avlopp, vattnet till disken togs ur trädgårdsslang från hemmet

och köket var alldeles för litet och omodernt. Efter sommaren 2013 stängdes Rönne Kapell för reovering. Tanken var att öppna till jul samma år.

– Sommaren 2016 öppnade vi på nytt, reoveringen tog två år, konstaterar Sebastian. Vi rev ur köket, matsalen och samlingsrummet, byggde ut för bageri, fixade vatten och avlopp samt drog in bergvärme, fortsätter han.

Vi pratar en stund om hur det är att vara företagare på landsbygden. Paret berättar om svårigheter att få en tydlig bild över vilka tillstånd som behövs när man startar upp.

– Ett tips till länets kommuner skulle vara en checklista för företagsstart på kommunernas webbplatser, det skulle spara massa tid och pengar säger Frida.

När jag ber om några tips som kan vara till nytta för andra som funderar på att starta upp verksamhet på landsbygden så säger de båda:

1. VÅGA, fundera inte för mycket utan kör på.
2. Väx successivt, ha gärna kvar ett jobb vid sidan av så du slipper skuldsätta dig onödigt mycket.
3. Var beredd på hårt jobb. Att du blir framgångsrik beror inte på tur utan att du jobbar hårt.

Att hitta personal för verksamheter som likt Rönne Kapell har öppet under säsong och dessutom några dagar i veckan och helger är en annan utmaning. Visst finns det folk som skulle vilja jobba några dagar och kvällar i veckan. Men hur kan man som arbetsgivare hitta dessa? Med dagens digitala lösningar borde det vara enkelt, kanske bara en Facebook-grupp där arbetsgivare lägger upp lediga jobb och arbetssökande kan lägga upp intresseområden.

Marknadsföring är en annan viktig del i deras företagande. Frida är den som sköter marknadsföringen och den sker endast på Instagram och Facebook. Där lägger hon upp evenemang och öppettider och inläggen delas flitigt och får bra genomslagskraft.

– Vi annonserar inte i några papperstidningar, bara någon gång när någon lokal förening här på orten ger ut nyhetsblad eller har något evenemang på gång, säger Frida.

Att samarbeta med andra företag i bygden är viktigt tycker Frida och Sebastian. De har idag samarbete med både varuhuset och handelsträdgården som finns på orten.

– Folk som åker till Rönneshytta passar på att besöka flera företag när de är här, så det är viktigt att vi samarbetar och inte ser oss som konkurrenter, säger Sebastian.

Framtiden då? Rönne Kapell har vuxit snabbt och paret berättar att de utvärderar och funderar på utveckling av verksamheten efter varje säsong.

– Redan idag har vi catering-verksamhet vid större fester och

”VÅGA, fundera inte för mycket utan kör på.”

bröllop. Detta är en del vi tittar på och funderar över hur vi kan utveckla, säger Frida.

– Sen finns tankar om någon form av musik- eller kulturevenemang i kombination med föreläsningar, säger Sebastian, som har ett förflutet som musiker. De pekar på en plats utanför kapellets fönster där man tänkt sig att scenen skulle kunna

Frida Anthin Broberg och Sebastian Broberg.

byggas upp i framtiden.

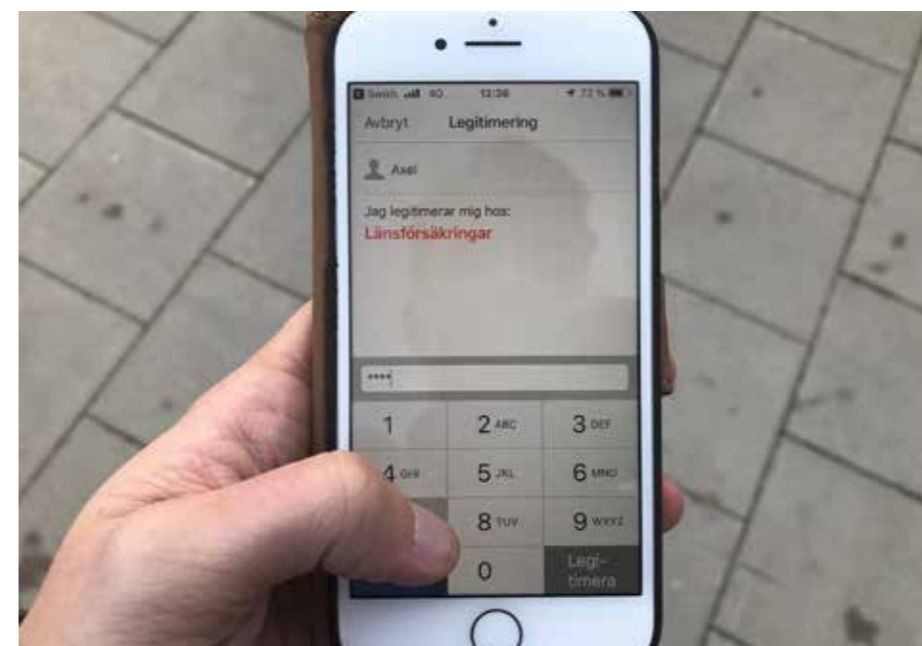
– Men närmast i tid är Hantverksjulemarknaden söndagen första advent då hantverkare finns på plats och caféet erbjuder julemorgås och soppa och andra godsaker, tipsar Frida.

När jag kommer tillbaka till kontoret tittar jag på Facebook-inlägget från förra årets julemarknad på Rönne Kapell. Ett rimfrostigt kapell, lite snö på marken, guldgula saffransbullar och en sprakande brasa. Ser väldigt trevligt ut...

Säkrare betalning med rätt kunskap

Idag finns det många sätt att betala på. Du kan till exempel betala med hjälp av ditt bankkort eller din mobiltelefon. Dessutom sker en ständig utveckling av nya tekniska funktioner och appar som ska göra det lättare att betala. Då betalningar allt oftare sker digitalt kan det vara bra att veta vad man kan göra för att öka säkerheten och skydda sig mot bedragare

TEXT & FOTO: AXEL ANDERSSON

Betala med kort

Det finns många olika typer av kort. Dessa kan du använda på olika sätt för olika ändamål. Om du vill öka säkerheten vid betalningar från ditt konto kan du logga in på din internetbank och ställa in hur ditt kort kan användas. Beroende på vilken bank du har, kan du via din internetbank välja vilka länder ditt kort ska fungera i, även under vilka datum eller om det ska vara öppet för internetköp.

Bankkortet är numera ofta utrustat med funktionen

kontaktlös betalning. Det betyder att du endast behöver lägga kortet mot kortterminalen och vid köp för mindre belopp behöver du inte slå din kod. För att öka säkerheten gäller detta ett max antal gånger, sedan behöver du slå din kod igen.

Fördelen med kontaktlös betalning är att ingen kan se dig slå koden när du använder denna funktion, även om du alltid ska vara noga att täcka över när du slår koden. Har ditt kort denna funktion kan det vara bra att förvara kortet i en korthållare med RFID-skydd (avläsningsskydd). Då kan det inte dras pengar från kortet av misstag och ingen kan ta pengar från kortet när du exempelvis har kortet i fickan. Det går alltid att be banken om att få ett kort utan kontaktlös betalning.

Det kan också vara bra att ha ett särskilt shoppingkort som du använder när du handlar och som du endast har ett begränsat belopp på, allt för att minska risken om någon skulle komma över dina kortuppgifter. När du får ett nytt kort; var noga med att låsa brevlådan om du väntar brev med kort och pinkod från banken.

Handla på Internet

Att handla på internet kan vara ett effektivt sätt att shoppa på men kan också kännas otryggt. Det finns en del knep för säkrare näthandel. Du kan öppna och stänga ditt kort för internetköp eller handla med ett särskilt kort för att på så vis kunna begränsa summan.

En viktig grundregel är att aldrig handla på webbplatser som gör dig det minsta misstänksam. Klicka heller aldrig på misstänksamma länkar som du får till din e-post.

Lämna aldrig ut din personliga information till exempel dina kortuppgifter via e-post eller telefon. En bra grundregel är att banken aldrig ringer dig och ber dig uppge några kortuppgifter, detsamma gäller e-postmeddelanden.

Legitimera dig med BankID

BankID är idag den vanligaste e-legitimationen i Sverige och används av elva banker.

- Med BankID kan du till exempel:
- Snabbt och enkelt skicka pengar via Swish
 - Deklarera
 - Betala räkningar
 - Få information om pension
 - Adressändra
 - Förnya recept på vårdguiden
 - Låsa din journal via vårdguiden
 - Beställa medicin
 - Legitimera dig hos myndigheter, företag eller din bank

Så skaffar du BankID:

Beställ Mobilt BankID via din Internetbank. Samtidigt som du beställer BankID måste du även installera BankID säkerhetsapp på din mobiltelefon eller surfplatta. Du kan också installera BankID säker-

hetsprogram på din dator. Exakt hur du beställer BankID skiljer sig åt beroende på vilken bank du har. Behöver du hjälp att skaffa BankID så kan du boka tid hos banken så hjälper de dig.

Viktigt att tänka på:

Använd aldrig BankID på uppmaning av någon annan.

Läs alltid noga de texter som visas i BankID-appen, till exempel: Var loggar jag in? Vad skriver jag under?

5 säkra tips:

- 1 Förvara inte pinkoden ihop med bankkortet
- 2 Lämna aldrig ut dina kortuppgifter eller lösenord
- 3 Ha telefonnumret till din banks spärrfunktion i din kontaktlista
- 4 Använd olika lösenord för olika tjänster
- 5 Klicka aldrig på misstänksamma länkar du får i din inkorg på e-posten

Djurstallar som inte behöver förprövas

Vissa djurstallar är undantagna förprövningsplikten. Det kan vara bra att veta denna höst/vinter då det kan vara ett problem att få plats med djuren i de vanliga djurstallarna på gården. Det gäller ligghallar och stallar som endast är avsedda för att ge väderskydd för de djur som hålls utomhus. Det ska alltså finnas en hage eller större rastfälla utanför byggnaden och den ytan ska djuren ha tillgång till dygnet runt. I en sådan ligghall får följande antal djur vistas utan att byggnaden behöver förprövas:

- 40 nötkreatur (oavsett ålder)
- 30 vuxna grisar
- 300 växande grisar
- 40 vuxna får
- 80 lamm
- 40 vuxna getter
- 80 killingar
- 10 hästar (oavsett ålder)

Det finns även andra djurslag och mindre byggnationer som inte behöver förprövas. Mer information finns på Jordbruksverkets webbplats jordbruksverket.se

Vid frågor och funderingar går det bra att ringa eller maila till Anna Nordblad, byggnadskonsulent på Länsstyrelsen 010-22 48 351 anna.nordblad@lansstyrelsen.se

Planera fodret

Sommarens varma väder slår hårt mot landets grisproducenter. Bristen på spannmål och halm är stor och priserna på alternativa fodermedel är höga.

TEXT: HANNA JIBBEFORS FOTO: HELENA HÖGBERG ÅKERHJELM

Konsekvenserna efter sommarens torka riskerar att leda till djurskyddsproblem under kommande vinter och vår. Foderbristen har medfört att många djurägare vill slakta sina djur i förtid, vilket lett till långa slaktköer. Smågrisproducenterna har dessutom svårt att få sina smågrisar sålda. Risken för överbeläggning i djurstallarna är därför stora.

För låg andel spannmål i en grisfoderstat kan leda till bristsjukdomar, vilket Länsstyrelsen befarar kan bli vanligare. Länsstyrelsen i Örebro län råder alla grisproducenter att planera långsiktigt för att säkerhetsställa att foderförrådet kommer att räcka. Se över alternativa fodermedel och ta hjälp av en foderrådgivare för att garantera att foderstaten täcker alla näringsbehov.

Åtgärda konstaterad eller befarad brist på strö i så god tid som möjligt. Köp in alternativa strömedel, exempelvis torv eller spån för att dryga

ut användningen av halm. Vidga kontaktnätet för att ha en chans att få köpa halm. På Länsstyrelsens webbplats förmedlas kontakter vid försäljning och inköp av strömedel. Via sociala medier och sidor på internet finns det också förmedling av kontakter.

Årets avkastning på spannmålskörden har varit extremt låga på grund av sommarens torka. Enligt Jordbruksverket pekar prognoserna på att årets spannmålsskörd i världen blir cirka 2588 miljoner ton, vilket är 64 miljoner ton lägre än förra året. Spannmålsskörden i Sverige är cirka 30 procent lägre än vid ett normalår. Den dåliga tillgången på spannmål pressar inte bara spannmålspriserna, utan priset stiger även på alternativa kraftfoder. Enligt Sveriges Grisföretagare innebär höjningen av spannmålspriserna en ökad produktionskostnad med 400–500 kronor per gris.

Vid frågor, ta gärna kontakt med Länsstyrelsen.

Rådgivning för 30 procent av kostnaden

I år det extra viktigt för väldigt många lantbruk att planera både ekonomi och foderanvändning. Det finns möjlighet att ta hjälp av en rådgivare för 30 procent av kostnaden.

Jordbruksverket har upphandlat rådgivningstjänsterna som ger dig möjlighet att få rådgivning inom foder- och likviditetsplanering till 30 procent av ordinarie kostnad. Rådgivningsinsatsen vänder sig till dig som brukar minst 50 hektar åker- eller betesmark eller har minst 25 djurenheter.

I rådgivningen görs i regel en nulägesanalys av vilka effekter

sommarens torka har fått i det enskilda företaget. Efter genomförd kartläggning görs en åtgärdsplan för att trygga framtida drift. Du kan få rådgivning inom likviditetsplanering, foderrådgivning eller båda delarna.

Kontakta rådgivningsföretaget direkt! Företag i länet som ger rådgivningen är HS Konsult AB, LRF Konsult AB och Växa Sverige men företagen som upphandlats av

Jordbruksverket kan arbeta i hela landet.

Du hittar hela listan på rådgivningsföretag på Jordbruksverkets webbplats under Stöd > Stöd i landsbygdsprogrammet > Kompetensutveckling och rådgivning > Rådgivning om likviditets- och foderplanering i samband med torkan 2018.

Utbetalningar jordbruksstöd

Utbetalningar av stöd och ersättningar sökta 2018

- I början av november 2018 var 90 procent av delutbetalningen för miljöersättningar och kompensationsstöd utbetalda.
- Slututbetalning av kompensationsstöd planeras till slutet av december, resterande miljöersättningar kommer troligen inte att betalas ut under 2018.
- Utbetalning av direktstöd 2018 sker från den 7 december.

Slututbetalningar av miljöersättningar sökta 2015–2017

- 2015: När det gäller ersättningar för ekologisk produktion, omställning till ekologisk produktion och vallodling var merparten klara i början av november. Ytterligare ärenden betalades ut under resten av november. Handläggning av betesmarksstödet pågår och utbetalningar sker löpande men fortfarande i liten omfattning.
 - 2016: Alla ersättningar utom betesmarker kommer att vara klara för utbetalning senast under december månad.
 - 2017: Handläggning påbörjades under mitten av november och utbetalningar sker löpande.
- Ovanstående utbetalningar av miljöersättningar för 2015–2017 gäller inte kontrollgårdarna. Dessa måste handläggas separat vilket påbörjades under november.

Vänta inte med att prata med banken

Sommarens torka sätter stora delar av lantbruksbranschen i ett tufft läge. Fodersituationen, höga foderpriser och låga spannmålsskördar innebär påfrestningar på ekonomi och likviditet. Ett råd från bankerna är att ta kontakt så tidigt som möjligt.

TEXT: HELENA HÖGBERG ÅKERHIELM FOTO: MOSTPHOTOS

Under hösten har det hållits regionala dialogmöten om torkans effekter på Länsstyrelsen. Gynnsamt väder under hösten har bidragit till att många har fått in grovfoder för att täcka vinterns behov men en stor utmaning för många lantbruk efter torkan är ekonomin. På mötena har lantbrukets rådgivningsorganisationer, LRF, tillsynspersoner från kommuner men också företrädare för banker träffats.

Stefan Tjeder, SEB och Johan Hallkvist, Handelsbanken har deltagit i mötena. De ger några goda råd till dem som har ett ekonomiskt utsatt läge efter torkan.

- Mitt första råd är att ta kontakt med banken tidigt. Då hinner vi fånga upp problemen och ta fram rätt åtgärder. Jag tycker det är bättre att du kommer oförberedd i tid än att försöka vara väl förberedd men komma för sent, säger Stefan.

En tidig kontakt är också bra för att banken då blir medveten om hur läget är.

- Då kan vi också vara mer på tå och ligga på om hur det går. Det kanske kan kännas som ytterligare en person med pekpinne men det kan vara bra att få den hjälpen, säger han.

Han menar att det är viktigt att träffas och börja diskutera hur utmaningarna ser ut och hur de kan lösas.

- Det finns ingen gemensam lösning för alla, varje företag är unikt. Det viktigaste är att hitta en lösning som blir bra i slutändan, säger han.

Johan Hallkvist, Handelsbanken lyfter också vikten av att ta kontakt i tid om läget ser problematiskt ut. Ett gott råd är att flera parter träffas samtidigt.

- Tröskeln att ta kontakt kan kännas hög men det kan vara lättare att göra likviditetsprognoser och kalkyler om man träffas och att man träffas innan det är tomt på kontot och kris. Istället för att sitta hemma och fundera är det bra att om banken, rådgivare och lantbrukare träffas samtidigt. På det sättet har alla parterna samma information och pratar samma språk.

Vilka åtgärder som kan lösa problemen ser olika ut för olika företag. Att belåna EU-stöd, amorteringsfrihet eller ökad kredit är några. Att säkra eurokursen för nästa års stöd när euron nu står

relativt högt kan vara en annan, som en av flera åtgärder. Vad som är rätt lösning är olika för olika företag. Men att minska riskerna och att göra planer för hur det ser ut nästa år har alla nytta av.

Båda framhåller att det är viktigt att se över verksamheten och tänka långsiktigt.

- I det här läget är det viktigt att genomlys hela verksamheten för att få till den bästa långsiktiga lösningen. Det är också viktigt att planera och inte göra några drastiska åtgärder som får negativa konsekvenser längre fram, säger Johan Hallkvist.

Konferensen Morgondagens skogar

Var med och påverka prioriteringar i kommande regionala skogsprogram. Länsstyrelserna i Västmanlands, Södermanlands och Örebro län bjuder in till uppstartskonferens.

Tisdag 11 december | 9–16 | Sundbyholms slott, Eskilstuna | Kostnadsfritt

TEXT: HELENA HÖGBERG ÅKERHIELM FOTO: MOSTPHOTOS

På konferensen får du:

- Möjlighet att från början vara med och påverka regionala prioriteringar i de skogsprogram som ska tas fram – vad är viktigt för din organisation?
- Ta del av aktuell kunskap kring hur skogen kan påverkas av ett förändrat klimat
- Tillfälle att knyta kontakter med andra skogsintressenter

Konferensen riktar sig till dig som har intresse för hur skogen som resurs bäst förvaltas för framtiden - alltifrån skogsägare, intresseorganisationer, myndigheter, företagare knutna till skog och till skogsindustriella aktörer.

Anmälan: Senast den 2 december till: ulf.g.sandstrom@telia.com. Anmälan är bindande men platsen kan överlåtas. Ange i din anmälan om du har särskilda behov av utrustning eller hjälpmedel som arrangören ska tillgodose, eller om du har allergier eller behov av specialkost.
Information: Ulf Sandström, 073-659 59 00

Få hjälp med hur du ska underhålla dina diken

Vi kan nu via Greppa Näringen erbjuda rådgivningsmodulen Underhåll av diken.

Ett väl underhållet dike är grunden för ett fungerande jordbruk. Man har en skyldighet, likväl som rättighet, att underhålla sina öppna diken. Samtidigt är regelverket inte alltid lätt att tolka. Rådgivningen ger dig:

- Tips på hur underhållet anpassas till behovet likväl som med hänsyn till miljön.

• Kunskap om gällande lagstiftning och hänsynsregler. Ta möjligheten att få en kostnadsfri rådgivning om dina öppna och rörlagda diken. Det är en enskild rådgivning, där du kan ta med någon granne från markavvattningsföretaget eller det gemensamma diket.

Först till kvarn, begränsat antal rådgivningar! Kontakta Hushållningssällskapet för mer information och för att boka din rådgivning:

Tobias Neselius
070-640 85 99
tobias.neselius@hushallningssallskapet.se

Kurser och utbildningar

HISTORISKA KARTOR

Torsdag 6 december | 18–21 | Lantmäteriet, Klostergatan 35, Örebro | Kostnadsfritt, enklare förtäring till självkostnadspris.

Under kursen får vi en genomgång av Lantmäteriets internetbaserade databas. Vi kommer att titta på äldre lantmäteriakter över just din gård.

När du anmäler dig till kursen uppge vilken gård eller by som du vill titta på samt i vilken socken den ligger.

Medverkande är Bo Bergström, Lantmäteriet och Torgny Fremback, Länsstyrelsen.
ANMÄLAN: Senast 3 december på lansstyrelsen.se/orebro/kalender.
INFORMATION: Torgny Fremback, 010-224 84 23, torgny.fremback@lansstyrelsen.se

BETESPLANERING

Onsdag 12 december | 10–14. Kaffe serveras från 9.30 | Scandic Örebro Väst | Kostnadsfritt utöver lunch som betalas av var och en på plats.

- Hur ska du få ut bästa möjliga av dina betesmarker?
- Vilka djur ska gå var – hur kan betet nyttjas på bästa sätt?
- Har årets torra gjort att du behöver ändra i din betesplan?

Kom och lyssna till och diskutera med husdjursrådgivare Margareta Dahlberg, MD Lantbruksråd. Hon ger tips och förslag på hur betesmarkerna nyttjas på bästa sätt och till djurens bästa.

Efter föreläsningen finns tid för frågor och diskussion.

ANMÄLAN: Senast 7 december på lansstyrelsen.se/orebro/kalender.
INFORMATION: Marie Edvardsson, 010-224 83 83, marie.edvardsson@lansstyrelsen.se

GRUNDKURS FÖR ANVÄNDNING AV VÄXTSKYDDSMEDEL (EJ BETNINGSMEDEL)

5, 6, 11 och 12 mars 2019 | Scandic Örebro Väst | 5 000 kronor (exklusive moms). Mat, kaffe och kurslitteratur ingår i kursavgiften.

Klass 1 L och 2 L (4 dagar)

Den som yrkesmässigt använder kemiska växtskyddsmedel måste gå en behörighetsutbildning. Det krävs olika tillstånd för användning utomhus och användning i och omkring växthus. Denna kurs har inriktning användning utomhus.

INFORMATION: Tobias Kindvall, 010-224 84 42, tobias.kindvall@lansstyrelsen.se eller Therese Erneskog, 070-939 04 86, therese.erneskog@lansstyrelsen.se

OM DU BEHÖVER FÖRNYA DIN BEHÖRIGHET...

5 och 12 februari 2019 | Scandic Örebro Väst | 2 300 kronor (exklusive moms)

För att förnya sina kunskaper och behålla sin behörighet måste man efter grundkursen gå en fortbildningsdag vart femte år.

Obs! Du får en personlig kallelse med posten till fortbildningskurserna.
INFORMATION: Therese Erneskog, 070-939 04 86, therese.erneskog@lansstyrelsen.se

GRUNDKURS BETNINGSMEDEL

16–17 januari 2019 | Torrlösa, Skåne | 5 200 kr (exklusive moms)

För dig som vill gå en grundkurs för att få använda betningsmedel.

ANMÄLAN: Senast 16 december till Therese Erneskog, 070-939 04 86, therese.erneskog@lansstyrelsen.se
INFORMATION: Therese Erneskog, 070-939 04 86, therese.erneskog@lansstyrelsen.se

FÖRLÄNGNING BETNINGSMEDEL

Distanskurs | 1 000 kronor (exklusive moms)

För att förlänga din betningsbehörighet kan du gå en distanskurs där du studerar hemma och skriver provet på Länsstyrelsen. Du som berörs av detta får ett brev på posten med mer information.

FÅRENS HÄLSA

11 december | 9–15 | Kvinnerstaskolan, Örebro | 300 kronor (exklusive moms). Fika och lunch finns till självkostnadspris och förbeställs vid anmälan och betalas av var och en på plats.

Vad behöver jag veta om fårens hälsa för att de ska må bra? Under den här dagen kommer Ulrika König från Gård & Djurhälsan att berätta mer om de vanligaste sjukdomarna, vad som ska finnas i ett fårapotek, avlivning, behandling med mera. Länsstyrelsen medverkar för att berätta om djurskydd och får.

ANMÄLAN: Senast 3 december på lansstyrelsen.se/orebro/kalender.
INFORMATION: Maria Bergman, 010-224 83 39, maria.t.bergman@lansstyrelsen.se